

Súd: Okresný súd Partizánske
Spisová značka: 1P/36/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618200676
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Radoslav Smatana, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPE:2019:3618200676.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Partizánske v konaní pred samosudcom Mgr. Radoslavom Smatanom, PhD. vo veci starostlivosti súdu o mal. W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, dieťa rodičov - matky B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., F.. W. XXX/XX, prechodne bytom O.-Y., K. XF, zastúpenej JUDr. Helenou Dobosovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 10 a otca O. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. T. č. XXX, o návrhu matky na zmenu zverenia maloletej, takto

r o z h o d o l :

r o z h o d o l :

I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Partizánske č. k. 5P/49/2013-79 zo dňa 05.12.2013 tak, že maloletú W. Z., nar. XX.XX.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať jej majetok.

II. Súd mení rozsudok Okresného súdu Partizánske č. k. 2P/145/2015-48 zo dňa 27.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 5CoP/22/2016-68 zo dňa 22.06.2016 tak, že otec je povinný s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozhodnutia prispievať na výživu maloletej W. sumou 80 € mesačne, vždy k 20. dňu v mesiaci vopred k rukám matky maloletej.

III. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou W. každý párný týždeň v čase od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod.

IV. Počas sviatkov a prázdnin sa upravuje osobná starostlivosť otca o maloletú W. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou:

- každý párný kalendárny rok v čase od 30.06. od 18:00 hod do 15.07. do 18:00 hod. a v čase od 31.07. od 18:00 hod. do 15.08. do 18:00 hod.;

- každý nepárný kalendárny rok v čase od 15.07. od 18:00 hod. do 31.07. do 18:00 hod. a v čase od 15.08. od 18:00 hod do 31.08. do 18:00 hod.;

- každý párný kalendárny rok počas jarných prázdnin od 18:00 hod. nedele predchádzajúcej prvému dňu jarných prázdnin do 18:00 hod nedele posledného dňa jarných prázdnin;

- každý nepárný kalendárny rok počas Veľkonočných sviatkov od 18:00 hod. dňa predchádzajúceho Veľkému piatku do 18:00 hod Veľkonočného pondelku;

- každý párný kalendárny rok počas vianočných sviatkov od 23.12. od 18:00 hod. do 25.12. do 18:00 hod;

- každý nepárný kalendárny rok v čase od 30.12. od 18:00 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 18:00 hod.,

s tým, že v čase osobitnej úpravy styku otca s maloletou podľa tohto bodu rozhodnutia sa neuplatňuje úprava podľa bodu III. tohto rozhodnutia.

V. Matka je povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať ju v stanovenú hodinu pred bydliskom otca maloletej, otec je oprávnený v uvedenom čase maloletú prevziať od matky a je povinný maloletú matke odovzdať v stanovenú hodinu pred svojim bydliskom.

VI. Súd ukladá rodičom maloletej W. výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v zariadení Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, Cyprichova 42, 831 05 Bratislava s cieľom prijať svoj diel zodpovednosti za rozpad partnerského vzťahu; uznať, že druhý rodič má rovnakú zodpovednosť za výchovu a starostlivosť o spoločné maloleté dieťa; uznať, že druhý rodič je ich spoločnému dieťaťu dobrým rodičom a robí, čo je v jeho silách; obnoviť vzájomnú komunikáciu (a snažiť sa o konštruktivitu v komunikácií) v záujme maloletého dieťaťa; napriek všetkému, čo obidvoch vo vzájomnom partnerskom vzťahu a po jeho skončení sklamalo a zranilo, neodvrátiť sa vnútorne od druhého rodiča maloletého dieťaťa, nevypovedať rodičovský vzťah; snažiť sa pochopiť druhého rodiča maloletej s láskavou trepezlivosťou; nerobiť si ilúzie a neposudzovať druhého rodiča výlučne podľa vlastných ideálov a princípov; nezneužívať svoje aktuálne postavenie, vzájomne si odpustiť a netriumfovať nad druhým rodičom, v rozsahu 6 mesiacov, počínajúc dňom právoplatnosti tohto výroku rozhodnutia.

VII. Rodičia sú povinní na vyzvanie zariadenia poskytujúceho odborné poradenstvo dostaviť sa k psychológovi realizujúcemu odborné poradenstvo, spolupracovať s ním a poskytnúť mu potrebnú súčinnosť.

VIII. Po uplynutí obdobia, na ktoré je výchovné opatrenie uložené, je Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie povinný zaslať súdu správu do 30 dní o absolvovaní a výsledku výchovného opatrenia.

IX. Matka je povinná nahradiť štátu trovy konania vo výške 52,11 € do 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

X. Otec je povinný nahradiť štátu trovy konania vo výške 52,11 € do 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

XI. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

(1) Matka maloletej W. sa návrhom zo dňa 18.04.2018, doručeným tunajšiemu súdu dňa 23.04.2018 domáhala zmeny zverenia maloletého dieťaťa v zmysle § 26 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“). V odôvodnení návrhu okrem iného uviedla, že maloletá bola rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 5P/49/2013 zo dňa 05.12.2013, právoplatným dňa 14.01.2014 zverená do osobnej starostlivosti otca, pričom súd styk matky s maloletou neupravil. Pokiaľ ide o úpravu styku, rodičia maloletej sa riadili ich dohodou zo dňa 23.10.2015, v zmysle ktorej bola matka oprávnená stýkať sa s maloletou počas nepárnych týždňov vždy v piatok od 16.00 hod. do nedele 18.00 hod. a každý nepárny rok počas Vianočných sviatkov v čase od 24.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 16.00 hod. V lete 2017 nastala situácia, keď otec nesúhlasil, aby maloletá išla so svojou matkou na dovolenku k moru. Matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému súd v konaní sp. zn. 1P/71/2017 vyhovel len čiastočne, upravil styk matky s maloletou počas vianočných sviatkov v roku 2017 a vo zvyšku bol návrh na úpravu styku zamietnutý a v bode 13 odôvodnenia uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia zo dňa 28.11.2017 súd vyslovil názor, že si matka môže podať návrh vo veci samej v prípade, ak chce dlhodobo upraviť styk s maloletou. Na základe predbežného opatrenia mala matka možnosť stráviť časť sviatkov s maloletou a došlo k pozitívnemu prehodnoteniu postoja otca, čo malo za následok pravidelné stretávanie sa matky s dcérou každý druhý víkend. To je jediný dôvod, prečo matka nepodala návrh na úpravu styku hneď po nariadení neodkladného opatrenia. Pravidelné stretávanie matky s dcérou od decembra 2017 má blahodarné účinky na vzájomný vzťah matky a dcéry. Maloletá je šťastná, na matku sa veľmi teší a po niekoľkých týždňoch pravidelného stretávania sa prejavila silnú túžbu zostať u svojej matky. Matka je na dcéru tiež emočne naviazaná, teší ju, že jej dieťa dôveruje, čo vníma tak, že dostala šancu na preukázanie svojich rodičovských kvalít, že je schopná sa o dcéru postarať a zabezpečiť jej pevné

zázemie vo všetkých smeroch. Matka sa obrátila na znalca z odboru psychológia PhDr. Mgr. Eleny Fortis so žiadosťou o súkromný znalecký posudok (vypracovaný pod č. 19/2018) so zameraním na otázky ohľadne psychického stavu dieťaťa a na analýzu jej vzťahu k obom rodičom, pričom v návrhu podrobne v bodoch 1až 8 uvádza závery znalkyne. Otec bol pozvaný, k znalkyni sa nedostavil. Znalkyňa navrhla ako najvhodnejšiu formu starostlivosti o maloletú jej zverenie do osobnej starostlivosti matky. Matka je už dlhšiu dobu presvedčená o tom, že maloletú by nemal vychovávať otec. Matka je toho názoru, že je jej povinnosťou rešpektovať želanie dieťaťa a preto podáva tento návrh. Oproti stavu, kedy bola maloletá zverená otcovi a súčasným stavom možno konštatovať zásadné zmeny. Na strane maloletej, táto je v súčasnom období zrelšia, schopná vyjadriť svoje pocity zreteľnejšie, prežíva deficit lásky a prítomnosti svojej matky. Maloletá sa vyjadrila, že chce byť stále s mamou, bývať v maminom byte v Bratislave, chodiť tam do škôlky a k tatinovi chodiť cez prázdniny. Oproti predošlému posudku z roku 2015 nepodmieňuje preferenciu matky spoločným životom matky s otcom, nespája rodičov, nevyjadruje potrebu žiť v prostredí otca, otca skôr vytesňuje, čo je podstatná zmena. Na strane matky, táto odišla za prácou do Rakúska, chcela maloletú do svojej opatery, ale sa stretla s veľkým nepochopením a spoločenským odsúdením na základe otcových tvrdení. Vzťahy rodičov boli veľmi komplikované a konfliktné, otec určoval podmienky, kedy môže matka dieťa vidieť, ale vysoké výživné 300 € prijal bez problémov. Matka urobila všetko pre to, aby zmenila svoj život a mohla zabezpečiť maloletej kvalitný život. Matka sa ustálila, žije na Slovensku, má prácu, ktorá ju živí, býva v prenajatom byte, žije usporiadaným životom. Najväčším želaním matky je starať sa o svoju dcéru po každej stránke a dať jej emočný náboj, ktorý podľa nej u otca chýba. Matka si váži otca za to, že sa o maloletú staral, ako bol schopný, ale v súčasnosti je jeho výchovné prostredie málo kreatívne, bez veľmi potrebnej starostlivosti a lásky matky. Na strane otca, tento v čase matkinho odchodu do Rakúska nebol schopný sa postarať o svoju rodinu, bol nezamestnaný, neboli peniaze, vznikali konflikty. Otec naďalej býva v rodičovskom dome, je to konfliktné prostredie, matku zrejme supluje stará matka, otec nemá veľa pochopenia pre malé, citlivé dievčatko. Matka nepostrehla u otca žiadny posun, ani snahu o osamostatnenie. Na základe vyššie uvedeného je v najvyššom záujme maloletej jej zverenie do osobnej starostlivosti matky. Matka dlho pociťovala, že dieťa emočne stráda, dožaduje sa jej prítomnosti, teší sa na matku a jej širšiu rodinu. Zmiený znalecký posudok matku v tomto posilnil. Matka má pre zverenie maloletej všetky podmienky. Ak by bol súkromný znalecký posudok spochybnený, navrhujú súdom zadať znalecký posudok, kde by sa musel zúčastniť vyšetrenia aj otec. Matka navrhuje, aby súd zveril maloletú do jej osobnej starostlivosti a zaviazal otca prispievať na výživu maloletej sumou 100 € mesačne a určiť styk otca s maloletou na každý nepárny víkend od piatku 16:30 hod. do nedele 18:00 hod. s tým, že otec si maloletú prevezme a odovzdá pred bydliskom matky, ktorá je povinná v uvedených časoch maloletú na stretnutie s otcom riadne pripraviť a otcovi ju odovzdať. Matka navrhuje aj alternatívne rozhodnutie o úprave styku maloletej s otcom tak, že sa neurčí a ponechá sa na dohodu rodičov.

(2) Otec maloletej v písomnom vyjadrení k návrhu matky uviedol, že s návrhom matky nesúhlasí. Dcéra žije doma vo Veľkých Uherciach veľmi spokojne. On sa o maloletú stará od jej jeden a pol roka, za ten čas sa medzi nimi vytvorilo veľmi silné puto. Od septembra 2018 je prijatá do ZŠ vo Veľkých Uherciach, do školy sa teší. Navštevuje tu už dva roky umeleckú školu, často mávajú vystúpenia. Dcéra nechce ísť bývať k matke. Blízko nich býva jej najlepšia kamarátka. Keď sa o tom s ňou rozprával, držala ho v objatí a plakala. Keď sa maloletá vráti od matky, hovorí, že matka nadávala naňho, na babku a dedka. Bol by preto rád, aby sa maloletá s matkou stretávala jeden víkend v mesiaci. Navrhuje, aby súd nebral do úvahy matkou predložený znalecký posudok, on sa vyšetrenia nezúčastnil. Keď dostal pozvánku, pýtal sa na to matky, ktorá mu povedala, že o ničom nevie, nešiel tam teda a ani nedal súhlas s tým, aby tam išla dcéra. V posudku je veľa chýb a nepravdy, útoky naňho a jeho rodinu s cieľom zdiskreditovať ho. Matka žije pochybným životom, nie je vôbec dobrým vzorom pre dcéru, skôr naopak.

(3) Súd na pojednávaní dňa 23.07.2018, 14.01.2019, 25.02.2019 a 29.07.2019 vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletej, otca maloletej, znalkyne PhDr. Marty Halašovej, PhD., vyjadrením právneho zástupcu matky, kolízneho opatrovníka, oboznámením sa s podstatným obsahom spisového materiálu, ako aj pripojených spisov tunajšieho súdu sp. zn. 5P/49/2013, sp. zn. 1P/36/2014, sp. zn. 2P/145/2015, sp. zn. 1P/71/2017 a zistil nasledovný skutkový stav.

(4) Matka na pojednávaní dňa 23.07.2018 uviedla, že trvá na podanom návrhu. V súčasnosti pracuje ako SZČO v oblasti poskytovania administratívnych služieb, pre Národnú koalíciu. Výkon jej práce nie je viazaný na miesto, môže pracovať z domu alebo má aj kanceláriu v Bratislave, je tiež viazaná zmluvou o mlčanlivosti. Predtým pracovala 1 rok v obchode Zara ako operation manager, s výkonom práce na

Slovensku, v Bratislave. U predchádzajúceho zamestnávateľa skončila ku dňu 22.04.2018. Väčšinu voľného času trávi na adrese prechodného pobytu, ktorý krátkou cestou doručila súdu, a to Bratislava - Ružinov, Nevädzova 6/F, ide o 2-izbový byt, kde žije sama, inú vyživovaciu povinnosť nemá. Pokiaľ je maloletá u nej, má pre ňu vybavené zariadenie. Zisťovala tiež aj veci ohľadne návštevy školy a lekára, ak by bola maloletá zverená do jej osobnej starostlivosti, čo by bolo možné riešiť až na základe zmeny trvalého pobytu, taktiež i zmenu lekára. Na pojednávaní dňa 29.07.2019 uviedla, že bola s maloletou na dovolenke pri mori od 04.07.2019 do 17.07.2019 v Turecku. Boli spolu len ona s maloletou a mali možnosť tráviť viac času spolu.

(5) Právna zástupkyňa matky v konečnom návrhu uviedla, že trvajú na podanom návrhu v celom rozsahu, nakoľko dôvodnosť návrhu vplynula z vykonaného dokazovania.

(6) Otec na pojednávaní dňa 23.07.2018 uviedol, že s podaným návrhom nesúhlasí, pričom zotrval na svojom vyjadrení, ktoré súdu osobne doručil dňa 13.07.2018. Uviedol, že pracuje v ZAP s.r.o., v Partizánskom, ide o prácu na trvalý pracovný pomer. Pracuje tam od apríla 2018 na pozícii predajcu s príjmom 450,- € mesačne. Žije v rodinnom dome vo Veľkých Uherciach u svojich rodičov, pričom dom majú rozdelený tak, že spodnú časť obývajú jeho rodičia a vrchnú časť obýva on s maloletou. Maloletá od septembra 2018 nastupuje do Základnej školy vo Veľkých Uherciach do prvého ročníka. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. S návrhom na zmenu zverenia nesúhlasí najmä z toho dôvodu, že matka je nezodpovedná, o dcéru sa nestará zodpovedne. Takmer vždy, keď sa maloletá vracia od matky, je vyčerpaná a nevyspatá. Keď ju matka donesie, maloletá ide hneď spať. Maloletá má s jeho rodičmi výborný vzťah. Na otázku PZ matky čomu pripisuje to, že maloletá plače, keď vystupuje z auta od matky uviedol, že maloletá je vystavená nátlaku u matky, pričom mu sama uviedla, že matka sa nevhodným spôsobom vyjadrovala pred maloletou, že táto sa zase vracia do otrasných Uheriec a tiež že matka neguje všetko vo vzťahu k ich rodine. Na otázku PZ matky z čoho usudzuje, že matka zanedbáva starostlivosť o maloletú, keď je s ňou uviedol, že z toho čo mu povedala maloletá, že chodí neskoro spať, poriadne sa nenaje. Namiesto obeda mala drobnosť alebo boli v Mc Donalde. Na pojednávaní dňa 29.07.2019 v konečnom návrhu žiadal, aby súd návrh matky zamietol, avšak súhlasil s tým, aby došlo k rozšíreniu úpravy styku matky s maloletou na Vianoce a prázdniny.

(7) Súd vypočul znalkyňu PhDr. Martu Halašovou, PhD., ktorá v predmetnej veci vypracovala znalecký posudok č. 118/2018, pričom znalkyňa zotrvala na záveroch znaleckého posudku. Tiež uviedla, že bod 7 znaleckého posudku považuje za najdôležitejší. Podľa nej rodičia nie sú zrelí na to, aby uzavreli rodičovskú dohodu, otec striktnie trvá na svojich názoroch. Maloletá vidí vzor vo svojej matke, preto je na čase dať matke širší kontakt so svojou dcérou. Od posledného posudku urobila väčší posun matka, pričom ide o posun najmä v existenčných pomeroch, práca. V súvislosti so svojim záverom ohľadne stabilnejšieho prostredia pre maloletú u otca uviedla, že dieťa dlhodobo býva s otcom v rodinnom dome jeho rodičov, vie odkiaľ odchádza a kam sa vracia. Táto stabilita nemusí znamenať nemennosť, pokiaľ matka bude mať dlhodobo vytvorené podmienky pre stabilitu svojho prostredia, čo podľa názoru znalkyne zatiaľ nie je. Znalkyňa tiež konštatovala neurotické prvky v prežívaní maloletej. Znalkyňa vyjadruje súhlas s tým, že otec by mal byť flexibilnejší, ústretovejší a mal by sa vyrovnáť s tým, že dieťa má dobrý vzťah so svojou matkou. Znalkyňa tiež konštatovala, že rodičia nie sú zrelí na mediáciu, títo musia najskôr absolvovať rodičovskú terapiu.

(8) Kolízny opatrovník v konečnom návrhu uviedol, že sa pridriavajú podanej správy, stotožňujú sa so závermi znalkyne PhDr. Marty Halašovej, PhD., tiež doporučujú nariadiť výchovné opatrenie pre rodičov, ktoré bude realizované vo VÚDPaP. V prípade zamietnutia návrhu matky odporučili rozšíriť styk matky s maloletou.

(9) Z rodného listu maloletej W. súd zistil, že jej rodičmi sú B. a O..

(10) Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 5P/49/2013-79 zo dňa 05.12.2013, právoplatným dňa 14.01.2014 bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca a matke bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 300 € mesačne. Styk matky s maloletou súd neupravil. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 1P/36/2014-64 zo dňa 17.07.2014, právoplatným dňa 14.08.2014 súd nariadil v tom čase predbežné opatrenie, ktorým upravil styk matky s maloletou tak, že táto je oprávnená stretávať sa do skončenia konania vo veci samej s maloletou každú sobotu od 10:00 hod. do 14:00 hod. a každú nedeľu od 10:00 hod. do 14:00 hod.. Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 1P/36/2014-187 zo dňa 11.09.2015,

právoplatným dňa 13.10.2015 súd návrh matky na zmenu zverenia maloletej zamietol. Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 2P/145/2015-48 zo dňa 27.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 5CoP/22/2016-68 zo dňa 22.06.2016 súd znížil vyživovaciu povinnosť matky na maloletú zo sumy 300 € mesačne na sumu 200 € mesačne s účinnosťou od 30.11.2015. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 1P/71/2017-35 zo dňa 28.11.2017, právoplatným dňa 20.12.2017 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk matky s maloletou počas vianočných sviatkov v roku 2017 tak, že táto je oprávnená stretávať sa s maloletou v dňoch od 26.12.2017 od 09:00 hod. do 03.01.2018. do 18:00 hod.

(11) Zo znaleckého posudku č. 118/2018 PhDr. Marty Halašovej, PhD, znalkyne z odboru psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, Poradenská psychológia zo dňa 03.11.2018 vyplýva, že obaja rodičia maloletej majú porovnateľne pozitívne citové väzby k maloletej, majú podobnú výchovnú stratégiu s tendenciou ku kamarátstvu a solidarite s dieťaťom, k prejavovaniu nadmernej starostlivosti o dieťa a k zasahovaniu do života dieťaťa. Obaja chcú dbať výlučne o rodinu a obaja majú zjavnú nesprávnu tendenciu nahrádzať osobu druhého rodiča v živote spoločného dieťaťa inou osobou (otec svojou matkou a matka dokonca nejakým iným mužom, ktorý sa vyskytuje v jej živote). Rodinná identita maloletej je narušená, v aktuálnom rodinnom koncepte sa cíti byť istým spôsobom nezačlenená. Ide o dievča vo vývine s nadpriemerným intelektom, extrovertným ladením. Má porovnateľne pozitívny vzťah k svojim rodičom s preferenciou matky, ktorú prežíva v centrálnej pozícii v rodine, vníma ju ako silnú. Otca vníma v okrajovej pozícii ako ušľachtilého. Vníma nesúlad medzi rodičmi, cíti tlak na rozhodovanie a zodpovednosť z obidvoch strán rodičov, kladie sama na seba nadlimitné nároky, čo vedie k neurotickému prežívaniu. Maloletá preferuje svoju matku, čo je pochopiteľné, vzhľadom na prirodzený identifikačný model matky v živote dcéry. Maloletá vníma svoju matku ako silnú a atraktívnu a ako atraktívne vníma aj domáce prostredie matky a pracovné prostredie a oceňuje občasné nezvyčajné aktivity. Vzájomný vzťah otca a maloletej je pozitívny. Na podvedomej úrovni maloletá vníma svojho otca ako ušľachtilého, nachádza uňho istotu, zázemie, podporu, tiež však zachytáva otcovu kritickosť, čo znižuje jej sebahodnotenie. Znalčka na základe celkových zistení konštatuje, že otec má vhodnejšie predpoklady pre starostlivosť a výchovu maloletej. Matka má menej stabilné prostredie, podmienky v jej výchovnom prostredí neboli prešetrované, v matkou uvádzanom bydlisku nie je evidovaný ani je prechodný pobyt, zamestnaná v terajšom pracovisku je len pár mesiacov, rovnako len pár mesiacov má uvádzanú živnosť. Maloletá má však porovnateľne pozitívny vzájomný vzťah so svojou matkou, preto je vhodné v prípade stabilizácie matkinho výchovného prostredia a prešetrovania podmienok u matky s pozitívnym výsledkom kontakt matky s maloletou rozšíriť okrem každého druhého víkendu na všetky prázdniny, sviatky a voľná, kedy by matka mala možnosť tráviť čas so svojou dcérou porovnateľne s otcom. Znalčka tiež konštatuje, že rodičia maloletej nemajú spracovaný partnerský vzťah, rozchod ani vzťahy po rozchode, hoci odvtedy uplynula relatívne dlhá doba. Uvedené významne negatívne ovplyvňuje ich rodičovstvo. Preto považuje za nutné, aby v záujme maloletej, u ktorej sa začína objavovať neurotické prežívanie a existuje hrozba destabilizácie jej psychiky, aj vo svojom vlastnom záujme, obaja rodičia absolvovali minimálne pol roka trvajúci intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva s týmito cieľmi: prijať svoj diel zodpovednosti za rozpad partnerského vzťahu; uznať, že druhý rodič má rovnakú zodpovednosť za výchovu a starostlivosť o spoločné maloleté dieťa; uznať, že druhý rodič je ich spoločnému dieťaťu dobrým rodičom a robí, čo je v jeho silách; obnoviť vzájomnú komunikáciu (a snažiť sa o konštruktivitu v komunikácii) v záujme maloletej; napriek všetkému, čo obidvoch vo vzájomnom partnerskom vzťahu a po jeho skončení sklamalo a zranilo, neodvrátiť sa vnútorne od druhého rodiča maloletého dieťaťa, nevytvárať rodičovský vzťah; snažiť sa pochopiť druhého rodiča maloletej s láskavou trpezlivosťou; nerobiť si ilúzie a neposudzovať druhého rodiča výlučne podľa vlastných ideálov a princípov; nezneužívať svoje aktuálne postavenie, vzájomne si odpustiť a netriumfovať nad druhým rodičom.

(12) Podľa záverov znaleckého posudku PhDr. Mgr. Eleny Fortis, znalkyne v odbore Psychológia, odvetvie Poradenská psychológia, č. 19/2018 zo dňa 11.03.2018, ktorý si dala vypracovať matka maloletej (otec maloletej sa nezúčastnil na psychodiagnostike v rámci znaleckého dokazovania, bol o termíne oboznámení) maloletá má vo vzťahu k matke pozitívny emocionálny vzťah, preferuje matku až s emocionálnou závislosťou na matke, identifikuje sa s matkou ako s feminínnym vzorom a identifikuje sa s domovom u matky. Maloletá matke nepriradila ani jediný výrok reprezentujúci záporný cit. Maloletá vnútorne emocionálne otca neodmieta, vyjadruje však vo vzťahu k nemu negatívne postoje a kritické hodnotenia. Znalčka vzhľadom na výsledky psychodiagnostiky a analýzy získaných poznatkov a informácií odporúča zveriť maloletú do osobnej starostlivosti matky, čo je v najlepšom záujme maloletej a v súlade s jej zdravým psychickým a fyzickým vývinom.

(13) Zo Záverečnej správy mediátora zo dňa 22.02.2019 z mediačného konania, ktorého sa zúčastnili rodičia maloletej v Madiáčnej kancelárii - JUDr. Renáty Králikovej vyplýva, že dňa 08.02.2019 sa rodičia maloletej zúčastnili mediačného konania. Podpísali Dohodu o začatí mediácie, ktorej predmetom bola úprava práv a povinností k ich maloletej dcére. Z vyjadrenia otca maloletej bolo zjavné, že za žiadnych okolností sa dcéry nechce vzdať, matku maloletej obviňoval z vecí, ktoré nesúviseli s predmetom mediácie a s ich dcérou (napr. zhorenie áut, spôsob života, ktorý podľa jeho mienky nie je v súlade s dobrými mravmi). Po viacnásobnom upozornení, že riešia dcéru a nie jeho vzťah s matkou sa nevedel vyjadriť a uviesť konkrétny príklad, prečo nesúhlasí so zmenou starostlivosti. On sám však uviedol že je nezamestnaný, ale peniaze si vie zarobiť a dcére podľa jeho slov nič nechýba. Aj napriek upozorneniam, že na mediačnom konaní sa nebude riešiť minulosť a sústredia sa na dcéru, neustále spomínal vzťah s matkou maloletej a jediným argumentom bolo to, že dcéru opustila. Na otázku či je schopný spraviť kompromis, odpovedal že nie. Jeho správanie bolo prekvapivo arogantné a očividne dcéru berie len ako spôsob, ako sa pomstiť matke maloletej. Matka maloletej vo svojom vyjadrení priznala, že urobila chybu, keď dcéru opustila. Uviedla tiež, že je prístupná akejkolvek dohode, ktorá jej umožní tráviť čas s dcérou častejšie a venovať sa jej. Otec maloletej uviedol ako hlavný problém ich sporov to, že sa mu nepáči výchova matky maloletej, avšak nevedel uviesť konkrétne príklady. Navrhol situáciu riešiť tak, že všetko zostane tak, ako doteraz, nakoľko matka nemá dobrý vplyv na maloletú a maloletá ku nej nechce chodiť a plače. Matka prípadne navrhla striedavú starostlivosť, s čím otec nesúhlasil. Po výmene názorov oboch rodičov, ktoré sa týkali maloletej (ako napr. ostrihanie dlhých vlasov, konflikt so „zúbkovou vílou“) mediátorka navrhla ukončiť stretnutie a navrhla obom účastníkom ďalšie stretnutie spolu s maloletou. Pred ďalším stretnutím ich požiadala, aby s maloletou absolvovali aspoň 2 hodiny spolu ako jej rodičia napr. v detskom kútiku. Cieľom bolo zneutralizovať myšlienky maloletej, aby neprišla na stretnutie zmanipulovaná jedným z rodičov. Obaja s týmto návrhom súhlasili a bol to jediný prípad, kedy sa vzájomne dohodli.

(14) Ďalšie stretnutie sa konalo 22.02.2019 a podľa dohody sa obaja rodičia s maloletou zúčastnili stretnutia s ňou v detskom kútiku. Maloletá prišla na stretnutie šťastná a usmiata. Následne mediátorka rodičov požiadala, aby ju nechali s maloletou samú. Rozhovor s maloletou bol príjemný, je veľmi priateľská a rozumná. Situáciu okolo seba intenzívne vníma a nevie riešenie, lebo podľa jej slov sa nevie „roztrhať“. Maloletá bola veľmi komunikatívna a uvedomovala si celú situáciu. Na otázku, čo by chcela ona sama povedať, že chce byť 5 dní s mamou a 2 dni na víkend s tatom. Zároveň sa jej mediátorka spýtala, či si uvedomuje, že by chodila do inej školy a nestretávala sa tak často s kamarátmi. Túto vec má už tiež vyriešenú, nakoľko má telefónne číslo na kamarátku W. s ktorou sa dohodli, že si budú volať. Mediátorka sa jej snažila vysvetliť, že ju predsa obaja rodičia ľúbia rovnako a či tato nebude smutný, keď pôjde ku mame. Povedala, že ona ich predsa neľúbi rovnako. Zároveň jej to vysvetlila na pastelkách a to tak, že 5 ks pasteliek podľa nej znamenalo že takto ľúbi mamu a 4 ks pasteliek znamenali že ľúbi tata. V rozhovore o Vianociach zosmutnela a povedala, že by si priala aspoň jedny Vianoce s mamou, lebo také nikdy nemala a mama jej veľmi chýba. Na otázku, čo robí vo voľnom čase s tatom povedala že oddychuje. Na otázku, čo robí keď je s mamou odpovedala, že chodí po výletoch, hrá sa s ňou a mama veľmi dobre varí a má u nej rada mäsko a polievky, ktoré jej veľmi chutia. Na konci rozhovoru sa jej mediátorka spýtala, že to čo jej povedala zostane medzi nami tajomstvo alebo to môžem povedať mame a tatovi. Na túto otázku maloletá prudko reagovala tak, že chce im to povedať sama. Následne zavolala rodičov naspäť ku maloletej. Celé stretnutie bolo zjavné, že maloletá chce byť v blízkosti matky, stále sa k nej túlila a sama si vybrala, kde chce sedieť. Keď maloletá povedala, ako by chcela žiť a s kým by chcela byť, obaja zostali prekvapení, nakoľko pred nimi sa nikdy takto nevyjadřila a vždy odpovedala neviem. Otec prudko reagoval, že s tým nesúhlasí a nikdy to nedovolí. Začal robiť psychický nátlak na maloletú a to napr. „raz mi poďakuješ, prečo si ma očiernila teraz, doma mi hovoríš niečo iné, prečo teraz klameš...“. Bolo očividné, že maloletá má pred ním veľký rešpekt, nakoľko len sklonila hlavu a nereagovala. Po niekoľkých minútach mediátorka maloletú s matkou poslala preč z miestnosti, aby sa osamote porozprávala s otcom. Avšak jeho reakcie boli arogantné a nezaujímalo ho, čo mu dcéra povedala. Neakceptoval jej názor, nakoľko ona ešte nevie čo chce a raz sa mu za toto stretnutie poďakuje. Keď sa maloletá s matkou vrátila a pokračovali v rozhovore s otcom, po niekoľkých minútach maloletá so slzami v očiach z ničoho nič vstúpila do rozhovoru a skríkla: „tato, ja chcem byť predsa s mamou.“ Nakoľko išlo o emotívny prejav, nastalo ticho. Po chvíľke sa mediátorka spýtala otca, či stále nezmenil názor a nemá nejaký návrh dohody. Povedal nie a stretnutie ukončil. Keď s maloletou odišiel, matka zostala ešte v kancelárii, nakoľko bola šokovaná z tejto reakcie. Po asi 10 minútach sa otec spolu s maloletou vrátil a maloletá hneď pri dverách oznámila, že chce byť 5 dní s tatom a ďalšie dni s mamou.

Stále však mala sklonenú hlavu a už nebola veselá. Po výmene názorov s otcom a matkou maloletá prišla s návrhom, že keď sa nevedia dohodnúť, bude 5 dní s mamou a 5 dní s tatou. Matka s uvedeným súhlasila, ale otec bol opäť proti a neakceptoval názor dcéry. Následne mediátorka maloletú poprosila, či aj teraz ukáže na pastelkách ako má koho rada. Nemala s tým problém a zopakoval sa ten istý scenár - matku ľúbi viac. Mediátorka ukončila stretnutie, nakoľko keď ho nepresvedčili dcérine slová, mediácia nemá zmysel. Podľa jej názoru a skúseností je otec maloletej veľmi komplikovaná povaha a cez dcéru chce ubližovať matke. Maloletá je v podstate jeho rukojevníkom a nehladá na jej potreby.

(15) Zo správy Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie (ďalej len „VÚDPaP“) zo dňa 04.03.2019 vyplýva, že toto zariadenie poskytuje komplexnú starostlivosť zameranú na celú rodinu. V rámci ich odborného zamerania je u nich možné realizovať aj výchovné opatrenia v zmysle § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine. VÚDPaP patrí medzi priamo riadené organizácie Ministerstva školstva SR, preto služby u nich poskytované sú bezplatné.

(16) Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, odbor sociálnych vecí a rodiny zo dňa 12.07.2018 okrem iného vyplýva, že maloletá v septembri 2018 nastúpi do 1.ročníka Základnej školy vo B.. Podľa vyjadrenia otca je zdravá, nosí však okuliare. Navštevuje Súkromnú umeleckú školu vo B. T. - tanečný odbor. Maloletá pri pohovore uviedla, že vie o tom, čo sa deje. Prehlásila, že chce zostať u otca a k matke chodiť na návštevy v sobotu a cez prázdniny. Keď je u mamy, rada si kreslí. Keď je doma, tiež si kreslieva, často sa hrá so svojou kamarátkou W., starými rodičmi alebo otcom. Otec maloletej, trvale bytom B. T. č. XXX, je zamestnaný vo firme G., spol. s r.o. I. - záhradkárstvo V.. Spolu s maloletou býva v 4-izbovom rodinnom dome u svojich rodičov, ktorým prispieva na úhradu výdavkov spojených s bývaním v sume 80 € mesačne. Spláca pôžičku v sume 126,57 € mesačne, platí si poistenie v sume 26,26 € mesačne. Maloletá uhrádza poplatok za stravu v materskej škole v sume 24 € mesačne, poplatok v ZUŠ v sume 25 € polročne a poplatok za krúžok anglického jazyka v sume 10,50 € mesačne. Otec maloletej uviedol, že s návrhom matky nesúhlasí. Vyjadrenia matky považuje za zavádzajúce. Maloletú vychováva najlepšie ako vie, voči matke ju nikdy nehuckal. Dieťa chodí za matkou každý druhý víkend od piatku do nedele, počas prázdnin a sviatkov i na viac dní. Priznáva, že dostal predvolanie na psychologické posúdenie. Informoval sa o veci u matky maloletej, tá mu však údajne odpovedala, že o ničom nevie a nič si neobjednávala. Preto sa na predvolanie nedostavil. Matka podľa jeho názoru dcéru nevychováva, dieťa si kupuje darčekom a sľubmi. Rodina matky údajne dieťaťu rozpráva nepekne veci o rodine otca. Otec je presvedčený, že matka nie je dôsledná vo výchove, najdôležitejšie pre ňu je pekne obliecť seba i dieťa. Otec tiež neverí, že je matkina životná situácia stabilná, podľa jeho vedomostí ju vždy finančnej podporujú muži, s ktorými má aktuálne vzťah.

(17) Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, odbor sociálnych vecí a rodiny zo dňa 18.02.2019 okrem iného vyplýva, že dňa 06.02.2019 sociálne pracovníčky na základe žiadosti tunajšieho súdu vykonali prešetrenie v domácnosti otca maloletej dieťaťa, bytom B.. V čase ich návštevy bol otec maloletej prítomný v domácnosti. Jedná sa o poschodový rodinný dom, kde prízemie obývajú starí rodičia maloletého dieťaťa a otec spoločne s maloletou má k dispozícii celé vrchné poschodie. Maloletá má samostatnú izbu, zariadenú veľkou posteľou, skriňami a písacím stolom. V byte otca má dostatok oblečenia, hračiek, zároveň má vytvorené podmienky pre svoj rozvoj a rast. Otec spáva na rozťahovacom gauči, ktorý je umiestnený v obývacej izbe a táto je zároveň spojená s kuchynkou. Maloletá je žiačkou 1. ročníka Základnej školy B. T.. Zo správy triednej učiteľky maloletej vyplýva, že maloletá sa adaptovala na školské prostredie, dosahuje veľmi dobré výsledky vo všetkých predmetoch. V triede je obľúbená, má veľa kamarátok. Občas je nesústredená, ale prácu vždy dokončí. Rada spieva, kreslí a zúčastňuje sa aj v programoch pre obec. Spolupráca zo strany rodičov je veľmi dobrá. Na vyučovanie je vždy pripravená. Otec sa s ňou denne venuje precvičovaniu prebraného učiva. Matka sa tiež zaujíma o dosiahnuté výsledky elektronickou formou. Otec maloletej je nezamestnaný, evidovaný na ÚPSVaR Partizánske ako uchádzač o zamestnanie, príležitostne si privyrába rôznymi brigádami u známych. Otec uviedol nasledovné mesačné výdavky: obedy v školskej jedálni v sume cca 20 € mesačne, školské pomôcky v sume cca 10 € mesačne, tanečný krúžok v sume 40 € polročne, strava v sume cca 200 € mesačne, telefón v sume 15 € mesačne, internet v sume 15 € mesačne, dva spotrebné úvery v sume 127 € a 56 € mesačne, nájomné v sume 80 € mesačne, dôchodkové sporenie v sume 27 € mesačne. Ďalej uviedol, že matka maloletej mu na výživu dieťaťa zasiela sumu 200 € mesačne. Stretávanie matky s maloletou prebieha podľa rozhodnutia súdu. Komunikácia medzi matkou a ním je veľmi komplikovaná, chvíľu sa vedia dohodnúť a vychádzať navzájom, chvíľkami je to na bode mrazu.

Podľa otca maloletá je manipulovaná matkou, navádzaná proti nemu a aj proti starým rodičom z otcovej strany. Otec sa s matkou snažil riešiť túto situáciu, no matka sa mu vysmiala.

(18) Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zo dňa 26.04.2019 vyplýva, že tamojší úrad, pracovisko Bratislava II, na základe žiadosti zo dňa 04.03.2019 vykonal dňa 25.04.2019 vopred neohlásené šetrenie. Nakoľko matka nebola prítomná z dôvodu, že bola v zamestnaní vykonal úrad v dňoch 30.04.2019 (bez prítomnosti maloletej) a 03.05.2019 (v prítomnosti maloletej) vopred ohlásené šetrenie sociálnych a bytových pomerov na strane matky maloletej na adrese pobytu matky na NA., okres O. Uvedená adresa je lokalizovaná v obchodno-obývacom komplexe Obchodné centrum RETRO v druhom Bratislavskom okrese Y., časť I.. Matka maloletej obýva dvojizbový byt s príslušenstvom, ktorý je situovaný na 6. podlaží (kuchyňa prepojená s obývacou izbou, samostatné WC, samostatná kúpeľňa), ktorý matka užíva na základe nájmovej zmluvy. Kuchynská linka a kuchynské spotrebiče sú vstavané, kuchynský priestor je funkčne oddelený od obývacej časti kuchynským pultom. V obývacej izbe sa nachádza sedačka v tvare L konferenčný stôl, skrinky a LCD televízor. V spálni sa nachádza manželská posteľ a skrinková zostava, kde má potrebné veci maloletá (oblečenie, hračky, knihy a iné potreby maloletej). V byte je zavedená káblová televízia a internet. Maloletá má samostatnú skriňu a viacero kontajnerov na hračky a detské knihy. Celý byt je zariadený v modernom štýle. Matka užíva predmetný byt sama. Úradom bolo vykonané opakované sociálne šetrenie, a to z dôvodu, že maloletú otec odovzdáva matke každý druhý týždeň od piatku po škole do nedele popoludnia, t.j. sociálne šetrenie bolo následne vykonané aj za prítomnosti maloletej a bol s ňou vykonaný neformálny rozhovor. Počas rozhovoru sa maloletá hrala s bábikou, ktorej šila oblečenie spolu s matkou. Maloletá spontánne počas rozhovoru uviedla, že bola s dedom a babkou (rodičia otca) na rybkách a že chytili aj zlatú ryбку. Na otázku či si aj niečo priala, uviedla že si želala ísť za maminkou do Bratislavy a aj na Autosalón (čo sa jej splnilo). Ale najviac by chcela byť stále s maminkou, pretože ju ľúbi a to si želá najviac, ale aj tatinka ľúbi. Tiež uviedla, že sa veľmi tešila na kamarátky v Bratislave ktoré má. Uviedla, že tiež rada chodí s maminou do Jump Centra pri letisku, tam sa jej dobre hrá ale vždy je s ňou krátko, iba raz za dva týždne. Maloletá bola komunikatívna, bezstarostná, na pohľad zdravá, podľa vyjadrenia matky bez závažných ochorení v uplynulom období, čisto oblečená bez zjavných negatívnych prejavov nedodržania zásad hygieny. Správanie maloletej k matke bolo v čase vykonania sociálneho šetrenia prirodzené, láskavé a starostlivé, primerané jej veku. Bývanie je vhodné na dlhodobý pobyt pre maloleté dieťa, v čase šetrenia bol v danom priestore poriadok a čisto. Je zrejmé, že byt je udržiavaný pravidelne. Matka maloletej má nepochybne vytvorené nadštandardné podmienky pre bývanie a realizovanie potrieb maloletej.

(19) Z Dohody o skončení pracovného pomeru medzi zamestnávateľom ZARA Slovakia, s.r.o. a navrhovateľkou zo dňa 22.04.2018 vyplýva, že navrhovateľka pracovala u tohto zamestnávateľa od 06.09.2017 do 22.04.2018, kedy ukončili pomer dohodou. Z Osvedčenia o živnostenskom oprávnení vydaného Okresným úradom Prievidza, odborom živnostenského podnikania zo dňa 25.05.2018 vyplýva, že navrhovateľka má živnostenské oprávnenie na vykonávanie živnosti v odbore Administratívne služby od 01.06.2018. Zo Zmluvy o poskytovaní administratívnych a asistenčných služieb medzi poskytovateľom služby navrhovateľkou a objednávateľom služby Národnou koalíciou zo dňa 31.05.2018 vyplýva, že navrhovateľka bude poskytovať pre objednávateľa administratívne a asistenčné služby spojené s činnosťou objednávateľa za cenu 1.000 €. Ide o zmluvu na dobu určitú do 01.07.2020. Zároveň objednávateľ uzavrel s navrhovateľkou i Zmluvu o mlčanlivosti zo dňa 01.06.2018.

(20) Z pracovného hodnotenia vypracovaného na navrhovateľku Národnou koalíciou zo dňa 11.01.2019 vyplýva, že táto ako SZČO je dodávateľom služieb pre ich politický subjekt. Služby poskytuje doposiaľ osobne na základe obchodnej zmluvy o poskytovaní administratívnych a asistenčných služieb zo dňa 31.05.2018 až do súčasnosti. Predmetom zmluvy je najmä zabezpečovanie celého chodu centrály (kancelárie) ich politickej strany. Jedná sa o administratívne práce, evidenciu zmlúv a faktúr, komunikáciu s ich dodávateľmi, členmi strany, prípravu podkladov pre predsedníctvo strany, propagáciu aktivít strany a pod. Poskytované služby zo strany navrhovateľky sú na vysokej profesionálnej úrovni, dodávané v požadovanej kvalite a stanovených termínoch. K práci pristupuje zodpovedne a iniciatívne. Vzájomnú spoluprácu hodnotia vysoko pozitívne.

(21) Z potvrdenia o pobyte vyplýva, že navrhovateľka má prihlásený prechodný pobyt na adrese Bratislava, časť Y., K. XF od 25.06.2018 do 25.06.2023. Zo zmluvy o nájme bytu medzi prenajímateľom

U. W. a nájomcom navrhovateľku zo dňa 01.02.2017 vyplýva, že navrhovateľka si od prenajímateľa prenajal 2-izbový byt od 01.02.2017 na dobu neurčitú v O., časť Y., K. XF.

(22) Z lustrácie zo Sociálnej poisťovne ako i z potvrdenia od zamestnávateľa otca súd zistil, že tento je zamestnaný v spoločnosti K., a.s. od 21.05.2019, pracovný pomer je uzavretý na dobu určitú ako úkolový robotník. Jeho čistý priemerný mesačný príjem za obdobie máj 2019 až jún 2019 bol 438,10 €. Predtým pracoval v spoločnosti ZAP, spol. s.r.o. od 16.04.2018 do 31.10.2018 s priemernou čistou mzdou za odpracované obdobie vo výške 477,38 €. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske zo dňa 10.07.2019 vyplýva, že otec maloletej poberá na tunajšom úrade prídavok na dieťa v trvaní od januára 2014, aktuálne vo výške 24,34 €.

(23) Zo správy od obce Veľké Uherce zo dňa 28.05.2018 vyplýva, že otec sa o maloletú príkladne stará, vídať ich často na prechádzkach v obci, zúčastňuje sa kultúrno-spoločenských podujatí v obci. Maloletá navštevuje tanečný odbor v W. - U. U. B. T. a chodí vystupovať na rôzne kultúrne podujatia. Zo strany obce hodnotia starostlivosť otca aj starých rodičov o maloletú veľmi kladne. Otec vystupuje v obci slušne.

(24) Zo správy Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie z diagnostického vyšetrenia zo dňa 20.05.2019 vyplýva, že psychologické vyšetrenie bolo uskutočnené na základe telefonicky objednávky otca pre nález posudkového psychológa, v ktorom bolo uvedené, že dieťa má suicidálne myšlienky. Na všetky stretnutia prišla maloletá optimisticky naladená, usmiata, podľa vyjadrenia otca sa veľmi tešila na ďalšie návštevy. Spolupracovala ochotne, spontánne sa prejavovala. V projektívnych technikách sa neprejavili známky depresívneho ladenia a patológie. Ide o senzitivnú a hravú osobnosť, ktorá nemá vplyvom nízkeho veku ujasnené ciele. V rozhovore s maloletou bolo pozorované, že nevedome striedavo inklinuje k tomu dospelému, ktorý t.č. vyžaduje menej plnenia povinností. Na základe výsledkov psychologického vyšetrenia odporúčajú rodičom zefektívniť komunikáciu pri riešení starostlivosti o dieťa, predovšetkým uprednostniť aktuálne potreby dieťaťa, trpezlivosť a kľudný prístup rodičov.

(25) Podľa čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a/ úroveň starostlivosti o dieťa, b/ bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c/ ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d/ okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e/ ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f/ podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g/ názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h/ podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i/ využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

(26) Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

(27) Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

(28) Podľa § 25 ods. 1, ods. 2 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

(29) Podľa § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

(30) Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

(31) Podľa § 37 ods. 2 písm. d/ zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

(32) Podľa § 37 ods. 4 Zákona o rodine na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť a/ povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom, b/ inú povinnosť.

(33) Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

(34) Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh matky na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti o maloletú a o zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti bol podaný dôvodne. Maloletá bola rozhodnutím tunajšieho súdu v konaní pod sp. zn. 5P/49/2013 zverená do osobnej starostlivosti otca, nakoľko v tom čase mal otec vytvorené lepšie podmienky pre osobnú starostlivosť o maloletú. Na strane matky v tom čase chýbalo potrebné zázemie, kde by maloletá mohla mať svoj domov. V prebiehajúcom konaní však z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na strane matky došlo k zásadnej zmene od vyššie spomínaného rozhodnutia, keď táto si našla stabilné zamestnanie na území Slovenskej republiky, pracuje ako živnostníčka v Bratislave a tam taktiež žije v prenajatom 2-izbovom byte, pričom ide o prenájom na dobu neurčitú, má tam zriadený i prechodný pobyt. Z prešetrenia bytových pomerov na strane matky kolíznym opatrovníkom vyplynulo, že táto má zabezpečené vhodné bytové podmienky a zázemie pre maloletú, pokiaľ by sa tam maloletá zdržiavala i dlhodobo. Teda v tomto ohľade nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by matku vylučovali z možnosti, aby bola maloletá zverená do jej osobnej starostlivosti. Súd tiež konštatuje, že na strane otca od rozhodnutia o úprave starostlivosti o maloletú nedošlo k zmene, nakoľko tento stále žije spolu s maloletou u svojich rodičov, kde má maloletá rovnako vytvorené vhodné podmienky pre dlhodobé bývanie.

(35) Z vykonaného dokazovania taktiež vyplynulo, že maloletá má pozitívny vzťah k obojom svojim rodičom. V záveroch znaleckého posudku PhDr. Halašová konštatuje, že maloletá má porovnateľne pozitívny vzťah k svojim rodičom s preferenciou matky, ktorú prežíva v centrálnej pozícii v rodine, pričom ju vníma ako silnú a otca vníma v okrajovej pozícii ako ušľachtilého. Vníma nesúlad medzi rodičmi, cíti tlak na rozhodovanie a zodpovednosť z oboch strán rodičov, kladie sama na seba nadlimitné nároky. Znalkyňa konštatovala vhodnejšie predpoklady pre starostlivosť a výchovu maloletej na strane otca, nakoľko matka má menej stabilné prostredie, keď podmienky v jej výchovnom prostredí neboli dostatočne prešetrené. Podľa záverečnej správy z mediáčneho procesu má maloletá rada oboch svojich rodičov, avšak nie rovnako, nakoľko svoju maminku ľúbi viacej (túto skutočnosť vyjadrila na pastelkách,

keď matke priradila o jednu pastelku viac ako otcovi). Čas u nej trávi podnetnejšie. Názor maloletej bol skúmaný v prebiehajúcom konaní tak pri vyšetrení u znalkyne, ako i pri absolvovaní mediálneho procesu rodičmi, pričom maloletá zreteľne vyjadrila svoju túžbu žiť so svojou matkou. Túto prežíva v centre svojej rodiny, považuje ju za atraktívnejšiu a identifikuje sa s ňou. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že otec maloletej v rámci prebiehajúceho konania nebol schopný reflektovať na zmenenú situáciu a postoj maloletej, striktno zotrvával na jeho predstavách, bránil sa akejkolvek dohode s matkou maloletej a v rámci prebiehajúceho mediálneho procesu dokonca neprimerane reagoval na maloletú, keď im oznámila svoju predstavu s kým by chcela žiť a vyvíjal na ňu psychický nátlak. Takýto postoj rodiča súd považuje jednoznačne za nevhodný, čím maloleté dieťa vystavuje konfliktu lojality a dostáva ho do situácie prežívania nadlimitnej záťaže z obavy vysloviť svoj názor pod hrozbou toho, že ho tým sklame. Súd pri rozhodovaní vo veciach týkajúcich sa maloletých detí prihliada i na vyslovený názor maloletých, ktorý následne hodnotí vo svetle vykonaného dokazovania, tento však nie je absolútny z hľadiska rozhodnutia vo veci samej. Na druhej strane súd konštatuje, že práve postoj otca bol od počiatku prebiehajúceho konania negativistický, nebol ochotný robiť kompromisy, ktorými by uľahčil celú situáciu a nedokázal zohľadniť potreby maloletej pred svojimi vlastnými predstavami o osobnosti matky a tým, ako ju on naďalej vníma, pričom svoje argumenty o jej rodičovskej nekompetencii nijako nezodôvodnil. Dokonca ani nebol ochotný umožniť matke maloletej, aby maloletú zobrala v lete roku 2018 na dovolenku k moru, kde ešte maloletá nikdy nebola, pre ničím neodôvodnené obavy, že by sa matka o ňu nedokázala náležite postarať. Vychádzajúc z ustanovenia § 24 ods. 4 Zákona o rodine prvej vety súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom tu konštatuje, že v súčasnosti je stabilita výchovného prostredia maloletej zabezpečená nielen v domácnosti otca, ale i v domácnosti matky, ako to vyplynulo zo šetrenia pomerov kolíznym opatrovníkom. Maloletá sa dožaduje väčšieho kontaktu so svojou matkou a túži žiť s ňou v jednej domácnosti, pričom však otec túto jej opakovane vyslovenú požiadavku nedokázal náležite spracovať, striktno trval na svojom a možno súhlasí so závermi mediátorky, ktoré uviedla vo svojej správe z mediácie, že otec zneužíva svoje postavenie a berie maloletú len ako spôsob, ako sa pomstiť matke maloletej. Súd tiež konštatuje, že doterajšia starostlivosť otca o maloletú bola bez zjavných nedostatkov, maloletá mala zabezpečenú v jeho domácnosti riadnu starostlivosť. Na druhej strane súd poznamenáva, že kompetencie rodičov pre výchovu a starostlivosť o dieťa sa neustále menia, upravujú. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec bol tým článkom, ktorý bol prekážkou posunu v predmetnej veci, bol striktný vo svojich postojoch bez ohľadu na želania a potreby maloletej. Súd musí brať zreteľ na najlepší záujem maloletého dieťaťa, pričom v súčasnosti je to skutočnosť, aby bola zverená do osobnej starostlivosti svojej matky, ktorá sa v súhrne javí ako kompetentnejšia, flexibilnejšia k potrebám maloletej. Súd preto návrhu matky na zmenu výchovného prostredia vyhovel a maloletú zveril do jej osobnej starostlivosti a zároveň určil, že obaja rodičia sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, nakoľko nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by otca vylučovali z možnosti maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Týmto rozhodnutím zároveň došlo k zmene pôvodného rozhodnutia tunajšieho súdu č. k. 5P/49/2013-79 zo dňa 05.12.2013 o úprave rodičovských práv a povinností k maloletej.

(36) Nakoľko súd zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky vyvstala potreba určenia vyživovacej povinnosti otca na maloletú. Podľa lustrácie zo sociálnej poisťovne a podľa potvrdenia od zamestnávateľa otca, tento pracuje v spoločnosti NOVESTA, a.s. a jeho čistý priemerný mesačný príjem je vo výške 438,10 €. Žije u svojich rodičov v rodinnom dome, kde prispieva na domácnosť rodičom nájomným vo výške 80 € mesačne a platí dva spotrebné úvery v celkovej výške 183 € mesačne. Inú vyživovaciu povinnosť otec nemá. Súd mu určil výživné na maloletú vo výške 80 € mesačne, čo predstavuje sumu cca 20 % z jeho čistého mesačného príjmu, pričom vzhľadom na vyššie uvádzané náklady je podľa názoru súdu v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu maloletej takouto sumou, a to vždy k 20. dňu v mesiaci vopred k rukám matky maloletej s účinnosťou od právoplatnosti výroku rozhodnutia o zmene výchovného prostredia. Týmto rozhodnutím zároveň došlo k zmene posledného rozhodnutia o výživnom na maloletú, a to rozsudku tunajšieho súdu č. k. 2P/145/2015-48 zo dňa 27.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 5CoP/22/2016-68 zo dňa 22.06.2016.

(37) Zároveň súd tiež upravil styk otca s maloletou, pričom pri úprave styku vychádzal z doterajšej vzájomnej dohody medzi rodičmi ohľadne frekvencie stretávania sa matky s maloletou a túto úpravu otočil, teda otcovi určil stretávanie v tom rozsahu, ako ho mala upravený doteraz matka maloletej, teda na každý druhý týždeň v mesiaci v čase od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod., pričom otcovi určil na stretávanie párne týždne. Zároveň však súd vychádzal i zo záverov znaleckého posudku PhDr. Halašovej, ktorá konštatovala, že maloletá má pozitívny vzťah k obom svojim rodičom a upravil styk otca s maloletou i počas tzv. mimoriadnych dní v roku, ako sú jarné, letné prázdniny, či veľkonočné a Vianočné sviatky tak, ako to vymedzil v bode IV. výrokovej časti rozhodnutia. Tým sa zabezpečí, aby maloletá mohla prežiť dni voľna a sviatočné s oboma rodičmi rovnocenne a prípadne aby s každým z rodičov mohla prežiť aj letnú dovolenku. Súd osobitne rozhodol aj o tom, že počas realizácie osobitnej starostlivosti počas prázdnin a sviatkov sa nebude realizovať všeobecná úprava styku otca s maloletou v zmysle bodu III. výrokovej časti rozhodnutia, a to preto, aby medzi účastníkmi nevznikli interpretačné nezhody ohľadom starostlivosti v tých týždňoch, na ktoré prípadne sviatkov alebo prázdniny. Zároveň súd uložil matke povinnosť maloletú na odovzdanie otcovi riadne pripraviť. Riadna príprava zahŕňa prípravu fyzickú i psychickú, pričom k odovzdaniu a prevzatíu maloletej dôjde v mieste bydliska otca maloletej ako tomu bolo i doteraz, nakoľko matka má podľa vykonaného dokazovania lepšie ekonomické podmienky, dosahuje vyšší príjem a v podstate už miesto bydliska otca pozná, teda nemala by mať s tým žiadne problémy a v podstate na tento spôsob odovzdávania a preberania v mieste bydliska otca maloletej je zvyknutá i maloletá, teda v tomto prípade súd nepovažoval za vhodné miesto odovzdávania a preberania maloletej meniť.

(38) Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že v dôsledku nie dobrej komunikácie medzi rodičmi maloletej a v dôsledku naštrbených vzťahov, nespracovania ukončenia partnerského vzťahu sa u maloletej objavilo neurotické prežívanie a existencia hrozby destabilizácie jej psychiky. V zmysle záverov znalkyne PhDr. Halašovej, ktorá odporučila obom rodičom vo vlastnom záujme absolvovať minimálne pol roka trvajúci intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva s dopredu určenými cieľmi, ktoré znalkyňa v posudku podrobne špecifikovala, súd v zmysle jej záverov rodičov usmernil, aby sa dohodli na subjekte, kde by sa takáto terapia uskutočnila, pričom obaja rodičia v konaní zhodne prejavili vôľu absolvovať takéto výchovné opatrenie a zároveň sa dohodli, že ho budú absolvovať s zariadením VÚDPaP, pričom súd zistil, že v tomto zariadení je možné takéto výchovné opatrenie realizovať. Súd si osvojil v celom rozsahu bod 7 znaleckého posudku PhDr. Halašovej, pričom pri uložení výchovného opatrenia v zmysle § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine vychádzal i z rozhodnutia oboch rodičov maloletej, že takéto výchovné opatrenie chcú absolvovať a tiež rešpektoval i zariadenie, na ktorom sa dohodli. Súd má za preukázanú nutnosť absolvovania takejto terapie oboma rodičmi, pretože je to dôvod negatívnych vplyvov na maloletú a je v záujme oboch rodičov, aby si uvedomili svoju úlohu v živote maloletej, ako aj úlohu druhého rodiča v živote maloletého dieťaťa a osvojili si princípy zodpovedného rodičovstva. Súd preto nariadil rodičom podrobiť sa odbornému poradenstvu tak, ako je uvedené vo výroku VI. rozhodnutia a ciele tohto výchovného opatrenia stanovil v zmysle odporúčaní znalkyne, pričom ohraničil dĺžku trvania rodičovskej terapie na 6 mesiacov, teda je tu dostatočná doba na to, aby v súčinnosti so zariadením poskytujúcim výchovné opatrenie došlo k prehodnoteniu a zmene postoja rodičov voči sebe navzájom a tým by došlo i k uvoľneniu napätia v prežívaní maloletej. Toto je kľúčové z hľadiska ďalších vzájomných vzťahov medzi jednotlivými rodičmi a maloletou, ako i rodičmi navzájom. Súd tiež rodičom uložil povinnosť na vyzvanie zariadenia poskytujúceho odborné poradenstvo dostaviť sa k psychológovi realizujúcemu poradenstvo, povinnosť s ním spolupracovať a poskytnúť mu potrebnú súčinnosť na dosiahnutie určených cieľov. Zároveň uložil povinnosť tomuto zariadeniu po vykonaní odborného poradenstva podať súdu správu o výsledku tohto poradenstva do 30 dní od jeho absolvovania.

(39) Podľa § 2 ods. 1 Zákona č. 161/2015 Z.z. o Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“) na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

(40) Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

(41) Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

(42) Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

(43) V predmetnej veci bol podaný znalecký posudok, pričom znalec si v konaní uplatnil i znalečné vo výške 504,16 € za vypracovaný znalecký posudok, o ktorom rozhodol súd uznesením č.k. 1P/36/2018-186 zo dňa 17.12.2018 tak, že priznal znalcovi znalečné v ním uplatnenej výške, ktoré bolo hrazené vo výške 500 € z preddavkov rodičov (každý po 250 €) a vo zvyšku v sume 4,16 € z rozpočtových prostriedkov štátu. Taktiež za účasť na pojednávaní si znalec vyčíslil znalečné vo výške 100,06 €, o ktorom rozhodol súd uznesením č.k. 1P/36/2018-270 zo dňa 30.04.2019 tak, že priznal znalcovi znalečné v ním uplatnenej výške, ktoré bolo hrazené z rozpočtových prostriedkov štátu. Keďže preddavky na trovy dokazovania zložené účastníkmi nepokryli celkové náklady, bolo potrebné rozhodnúť o trovách štátu. Štátu vznikli trovy súvisiace so znaleckým dokazovaním vo výške 104,22 €. Súd nezistil u účastníkov konania dôvody na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, nakoľko obaja pracujú a majú stabilný príjem (otec vo výške cca 438,10 € a matka vo výške cca 1.000 €) preto súd zaviazal oboch rodičov k náhrade trov konania, každý v polovici, teda vo výške 52,11 €, pričom im súd na ich uhradenie určil lehotu do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

(44) O trovách účastníkov konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP. Súd dospel k záveru, že nebol dôvod odchyliť sa od tohto základného pravidla o trovách v mimosporovom konaní, keďže súd nezistil žiadne osobitné okolnosti, ustanovené ako výnimky v § 53, § 54 a § 55 CMP (osobitné typy konaní, zavinenie trov účastníkom, ktorý mal v konaní nejakú povinnosť, resp. výnimočné zohľadnenie princípu spravodlivosti s ohľadom na okolnosti prípadu).

(45) Na základe týchto skutočností rozhodol súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie je podané včas, ak bolo podané na príslušnom odvolacom súde.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 125 ods. 1 až 3 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP). Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil. (§ 125 ods. 1 až 3 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).